

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ТРОЙЧУК Руслан Дмитрович - Національна академія внутрішніх справ, наукова лабораторія з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції навчально-наукового інституту № 3

<https://orcid.org/0000-0002-4515-0745>

УДК 351.713:336.2

DOI 10.32782/NP.2022.2.23

У статті розглянуто порядок здійснення фінансового контролю, передбаченого Законом України «Про запобігання корупції», в умовах воєнного стану, а також визначені проблемні питання, які виникають під час вказаної процедури. Акцентовано увагу на такому факті, що на цей час порядок подання декларацій, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, проведення перевірок в умовах воєнного стану врегульовані лише роз'ясненнями Національного агентства з питань запобігання корупції, які не мають законодавчої сили. Автор запропонував проект зміни та доповнення до Закону України «Про запобігання корупції», які повинні врегулювати особливості здійснення фінансового контролю в умовах воєнного стану.

Ключові слова: електронне декларування, воєнний стан, порушення вимог фінансового контролю, запобігання корупції, Національне агентство з питань запобігання корупції.

Постановка проблеми

Питання протидії корупції є важливим аспектом реформування України та адаптації вітчизняного законодавства до стандартів розвинутих демократичних країн світу. На жаль, корупція в Україні – це наслідок загальних політичних, соціальних і економічних проблем нашої країни, що цілком притаманне державі, яка перебуває на етапі

реформування. Тому застосування ефективних превентивних механізмів запобігання корупції, зокрема фінансового контролю, є однією із найважливіших проблем, які намагається розв'язати сучасна Українська держава на шляху до забезпечення прогресивних європейських стандартів прав і свобод людини та громадянина.

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» [1] в Україні запроваджено фінансовий контроль, який передбачає низку заходів, зокрема, подання шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) різних форм декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація).

Також чинне антикорупційне законодавство передбачає інші додаткові заходи фінансового контролю, а саме: а) необхідність письмового повідомлення НАЗК суб'єктом декларування про відкриття ним або членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезидента у десятиденний строк з моменту відкриття такого рахунку; б) у разі суттєвих змін у майновому стані, а саме: отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, суб'єкт декларування у десятиденний строк зобов'язаний повідомити про це НАЗК [2; 3; 4].

Поряд з цим, військова агресія з боку російської федерації проти України, яка відбулася 24 лютого 2022 року, внесла відповідні зміни у деклараційну кампанію, зокрема у реалізацію заходів фінансового контролю, що потребує надання певних роз'яснень з цього приводу та обумовлює актуальність вказаної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання щодо порядку подання декларацій та реалізації інших заходів фінансового контролю неодноразово були об'єктом досліджень у сучасній юридичній науці. А такі правники, як Ю. П. Битяк, К. Л. Бугайчук, В. М. Гаращук, А. В. Гуржій, В. І. Ковальчук, Т. О. Коломoeць, О. В. Кузьменко, Ю. С. Назар, І. Д. Пастух, Н. І. Романів, В. В. Серeda, О. Г. Стрельченко, А. В. Тітко, Н. С. Федорук, К. Д. Янішевський та інші присвятили цьому питанню низку результатів свої досліджень. Разом з тим важливо констатувати, що на сьогодні питання щодо особливостей здійснення фінансового контролю в умовах воєнного стану не було предметом дослідження.

Метою статті є визначення особливості здійснення фінансового контролю, який передбачений Законом України «Про запобігання корупції» [5], в умовах воєнного стану.

Виклад основного змісту

Нові виклики, які стали перед Україною у зв'язку з військовою агресією російської федерації та запровадження воєнного стану, змусило НАЗК запровадити певні обмеження з метою захисту інформації про осіб, які подають декларації та повідомлення про суттєві зміни майнового стану й інформацію про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента.

Вказані вимоги були реалізовані відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [4], затвердженням Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», яким були запро-

ваджені заходи правового режиму воєнного стану в Україні.

Одним з перших нормативно-правових актів, який роз'яснював порядок подання декларацій під час воєнного стану, було роз'яснення НАЗК від 01 березня 2022 р. № 3 щодо подання декларації «кандидата на посаду» та проведення спеціальної перевірки [6], у якому зазначалося, що особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної у п. 1, п.п. «а» п. 1, ч. 1 ст. 3 Закону, а саме: Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, Голова та інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, можуть подати декларацію «кандидата на посаду» після припинення воєнного стану. Проте правовий вплив вказаного роз'яснення не стосувався інших видів декларацій та інших заходів фінансового контролю.

Проте лише Законом України від 03 березня 2022 р. № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [7] було визначено терміни подання для фізичних осіб будь-яких документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, а саме: протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи.

Також вказаним Законом скасовується адміністративна та/або кримінальна відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання звітності:

– у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення для всіх категорій осіб;

– протягом одного місяця після трьох місяців з дня завершення дії воєнного стану або стану війни для осіб, які у зв'язку з безпосередніми наслідками їх участі у бойових діях, не мають фізичної можливості подати такі документи.

Важливим моментом цього Закону став пункт 4) статті 1, який регламентує позицію держави в частині відмови від здійснення будь-яких перевірок щодо своєчасності та повноти подання будь-яких звітів чи документів звітового характеру уповноваженими органами у період дії воєнного стану або стану війни.

Ураховуючи положення Законом України від 03 березня 2022 р. № 2115-ІХ «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [7], 07 березня 2022 року НАЗК підготувало роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, проведення перевірок) [8].

Відповідно до вказаних вище роз'яснень НАЗК звертає свою увагу на терміни подачі декларацій, які були визнані наступними:

– декларація щорічна за 2021 рік та декларація після звільнення за 2021 рік подається у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня 2021 року включно) та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року;

– декларація при звільненні, якщо звільнення відбулось під час дії воєнного стану, подається у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. Така декларація подається

за період, який не був охоплений деклараціями, раніше поданими суб'єктом декларування, та містить інформацію станом на останній день такого періоду, яким є останній день здійснення діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, перебування на посаді, яка зумовлює здійснення такої діяльності;

– декларація кандидата на посаду, якщо особу призначено на вакантну посаду державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у період дії воєнного стану, подається у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. Така декларація подається для забезпечення проведення спеціальної перевірки відповідно до ст. 56 Закону України «Про запобігання корупції».

У зв'язку з викладеним підлягає уточненню початок перебігу строку, з якого починається подання декларації чи іншої інформації, а також строк, коли закінчується термін її подання. Так, відповідно до ст. 253 та 254 ЦК України [9] перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок. Строк, визначений місяцями, спливає у відповідне число останнього місяця строку. Якщо закінчення строку, визначеного місяцем, припадає на такий місяць, у якому немає відповідного числа, строк спливає в останній день цього місяця. Наприклад, якщо воєнний стан скасовано 23 серпня 2022 року, відповідно відлік строку для подання декларації (з будь-якою позначкою) за 2021 рік розпочинається з першої хвилини 24 серпня 2022 року та має бути подана до 00 год. 00 хвилин 24 листопада 2022 року.

Військова агресія з боку російської федерації спонукала лише протягом 3-х місяців виїзду за кордон понад 6 млн громадян України, і відповідно, значна кількість таких осіб, які є суб'єктами декларування, відкрили валютні рахунки в іноземних країнах з метою отримання соціальних та інших видів виплат від іноземних держав [10]. Таким чином, для значної кількості осіб виникло питання щодо необхідності повідомлення про

відкриття валютного рахунку ним або членом його сім'ї в установі банку-нерезиденті.

НАЗК у своїх роз'ясненнях від 07 березня 2022 року № 4 [8] визначило порядок та терміни повідомлення суб'єктами декларування НАЗК у разі відкриття ними або членом його сім'ї валютного рахунку в установі банку-нерезиденті, якщо відкриття такого рахунку відбулося під час воєнного стану. Так, якщо за загальною процедурою (до введення воєнного стану) повідомлення суб'єкт декларування про відкриття валютного рахунку ним чи членом його сім'ї в установі банку-нерезиденті подавав протягом 10 днів з дня відкриття такого рахунку, то в умовах воєнного стану суб'єкт декларування подає таке повідомлення у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня. При цьому тут є свої особливості. Зокрема, якщо суб'єкт декларування / член його сім'ї відкрив:

- валютний рахунок в установі банку-нерезидента вже після припинення чи скасування воєнного стану, повідомлення про вказаний факт надається у строк, визначений у ст. 52 Закону України «Про запобігання корупції» [1] та у порядку, передбаченому роз'ясненням НАЗК від 23 липня 2021 р. № 451/21 «Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента» [11];

- декілька валютних рахунків під час дії воєнного стану в одній установі банку-нерезидента, суб'єкт декларування подає одне повідомлення про відкриття валютного рахунку із зазначенням номерів відповідних валютних рахунків і місцезнаходження установи банку-нерезидента у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня;

- валютні рахунки під час дії воєнного стану в різних установах банку-нерезидента, суб'єкт декларування подає окремі повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезиденті стосовно кожної особи чи кожної установи банку-не-

зидента у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня.

Що стосується строків подання повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, якщо такий обов'язок виник під час дії воєнного стану, тобто отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, що перевищує 50 прожиткових мінімумів, суб'єкт декларування повинен у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа третього місяця від такого дня подати повідомлення у визначений НАЗК шляхом та у порядку [10]. При цьому за кожним фактом отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку суб'єктом декларування на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, після припинення чи скасування воєнного стану, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, подається окреме повідомлення про суттєві зміни в майновому стані.

Одне повідомлення про суттєві зміни в майновому стані подається у разі, якщо здійснено разовий видаток на суму, який перевищує 50 прожиткових мінімумів, пов'язаний із набуттям права на майно. У такому повідомленні у відповідних розділах зазначаються відомості щодо придбаного майна та здійсненого видатку [11].

Реалізуючи положення Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [8], НАЗК у своїх роз'ясненнях [7] також акцентував увагу на звільненні від адміністративної та/або кримінальної відповідальності. Вказані норми застосовуються у разі неподання чи несвоєчасне подання декларації, повідомлень про суттєві зміни майнового стану чи про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента особам, які у зв'язку з безпосередніми наслідками їх участі у бойових діях не мають фізичної можливості протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни, не змогли подати такі документи, при цьо-

му, такі особи повинні їх подати протягом одного місяця з дня закінчення наслідків, які унеможлилювали їх подання. Тобто декларанти подають декларацію, повідомлення про суттєві зміни майнового стану чи про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента у період з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем закінчення наслідків, які унеможлилювали їх подання, до 00 годин 00 хвилин відповідного числа наступного місяця.

Ведення бойових дій під час збройної агресії російської федерації для значної кількості громадян України обернулася трагедією, викликаною пошкодження та знищення майна як суб'єкта декларування, членів його сім'ї, а також інших осіб, де він є співвласником майна. Саме тому у роз'ясненнях НАЗК від 07 березня 2022 р. № 4 цим подіям було присвячено низку положень, які стосуються порядку їх відображення у Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – Реєстр декларацій).

Зазначимо, що однією з підстав припинення права власності на майно є його знищення (ст. 346 ЦК України) [10]. У разі знищення об'єкта нерухомості відомості про такий об'єкт підлягають відображенню у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» декларації до моменту виключення відомостей про такий об'єкт з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Знищені транспортні засоби знімаються з обліку відповідно до п. 45 Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоциколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1998 р. № 1388 [13; 14].

До зняття з обліку знищеного транспортного засобу відомості про нього відображаються у розділі 6 «Цінне рухоме майно – транспортні засоби» декларації.

У разі знищення об'єкта незавершеного будівництва або цінного рухомого майна

(крім транспортних засобів) відомості про таке майно не підлягають декларуванню.

У разі припинення права власності на майно у результаті його руйнування (знищення) повідомлення про суттєві зміни не подається.

Що стосується декларування близьких осіб, які загинули під час збройної агресії російської федерації, у роз'ясненнях НАЗК, що були видані у березні 2022 року, вказані положення не знайшли свого відображення. Хоча необхідність у таких роз'ясненнях є потреба, так як це положення застосовується під час подання декларації перед звільненням.

Вважаємо, що у такому випадку, а саме декларування близьких осіб, які загинули під час збройної агресії російської федерації, необхідно користуватися роз'ясненнями НАЗК від 29 грудня 2021 р. № 11 [15] щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку). Зокрема, відомості про померлу особу не підлягають відображенню у розділі 2.2 «Інформація про членів сім'ї суб'єкта декларування» декларації, в тому числі за умови, якщо така особа сукупно не менше 183 днів протягом року спільно проживала, була пов'язана спільним побутом, мала взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних). Об'єкти декларування, які на будь-якому речовому праві належали померлій особі, не підлягають відображенню у декларації, крім випадків:

– набуття суб'єктом декларування або членом його сім'ї (тобто родичами померлої особи) права власності на такі об'єкти в порядку спадкування [16; 17];

– володіння, користування суб'єктом декларування та/або членом його сім'ї об'єктами, які належали померлій особі, не менше половини днів протягом звітного періоду [18; 19].

Не зважаючи на запровадженні відтермінування подання декларації, водночас НАЗК надає суб'єктам декларування мож-

лівість подавати декларації навіть під час війни [20]. Якщо суб'єкт декларування має на руках усю необхідну інформацію для заповнення відповідної декларації, а також бажає її подати, то це можливо зробити через персональний кабінет у Реєстрі декларацій. Особливістю подання у такому випадку є те, що НАЗК обмежило доступ до публічної частини Реєстру декларацій та пошуку декларацій посадовців, щоб не наражати на небезпеку публічних службовців на окупованих територіях України. Не зважаючи на те, що суб'єкту декларування надходить на його електронну пошту повідомлення про подання ним декларації, він не може перевірити наявність її в Реєстрі декларацій, то ще раз проконтролювати правильність її заповнення та повного відображення всієї інформації. Проте суб'єкт декларування може отримати доступ до всіх поданих раніше документів після входу до персонального кабінету, де будуть відображатися всі подані ним раніше документи із персональними даними, які у відкритій частині Реєстру декларацій були приховані.

Не зважаючи на змістовні роз'яснення НАЗК стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану, вони не мають законодавчої сили. Як наслідок до Закону України «Про запобігання корупції» необхідно внести зміни та доповнення, які повинні врегулювати порядок подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента, проведення перевірок в умовах воєнного стану. Автор статті розробив відповідні пропозиції до Закону України «Про запобігання корупції», якими пропонується його доповнити новою статтею 52³ наступного змісту:

«Стаття 52³. Особливості здійснення фінансового контролю в умовах воєнного стану.

1. Установити, що декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, кінцевий строк для подання яких припадає на період дії воєнного стану, суб'єкти декларування зобов'язані подати протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022

року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX.

2. Установити, що суб'єкт декларування, який відповідно до частини четвертої статті 52 цього Закону зобов'язаний подати повідомлення про суттєві зміни у майновому стані, підстави для подання якого виникли у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», зобов'язаний подати таке повідомлення протягом трьох місяців після його припинення чи скасування.

3. Установити, що суб'єкт декларування, який відповідно до частини першої статті 52 цього Закону зобов'язаний подати повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента, підстави для подання якого виникли у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», зобов'язаний подати таке повідомлення протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану».

4. Установити, що на період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», Національне агентство зупиняє здійснення заходів контролю та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, моніторингу способу життя суб'єктів декларування (крім контролю, який здійснюється автоматизовано під час заповнення та подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування)».

Підводячи **висновки** щодо особливостей здійснення фінансового контролю, визначе-

ного Законом України «Про запобігання корупції», в умовах воєнного стану зазначимо, що не зважаючи на надані НАЗК ґрунтовні роз'яснення щодо подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, проведення перевірок в умовах воєнного стану, вказані норми не мають законодавчої сили. Тому на сьогодні виникла нагальна потреба щодо внесення аналогічних роз'яснень у Закон України «Про запобігання корупції», проєкт змін та доповнень до якого розробив автор статті.

Література

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
2. Cherniavskiy S., Dzhuzha A., Babani-na V., & Harust Yu. (2021). System of ensuring the economic security of the state: world experience and ways of its reform in Ukraine. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 28 (4). P. 157–168. doi: 10.37635/jnalsu.28(4).2021.157-168. URL : <http://visnyk.kh.ua/uk/article/sistema-zabezpechennya-ekonomichnoyi-bezpeki-derzhavi-svitovy-dosvid-ta-shlyakhi-yiyi-reformuvannya-v-ukrayini>.
3. Tykhonova O, Lytvyn N., Ivantsov V., Chyshko K., Yarosh A. Electronic Banking as a Prospective Directive for the Financial Services Market Development. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2019. Vol. 22. P. 1–6. URL : <https://www.abacademies.org/articles/Electronic-banking-as-a-prospective-directive-for-the-financial-services-market-development-1544-0044-22-SI-2-379.pdf>.
4. Дудоров О. О., Дудоров К. Б., Мовчан Р. О. Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни в майновому стані: проблеми судової практики та вдосконалення антикорупційного законодавства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 231–240.
5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
6. Щодо подання декларації «кандидата на посаду» та проведення спеціальної перевірки: роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 01 березня 2022 р. № 3. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/roz-yasnennya-3-vid-01-03-2022-shhodo-podannya-deklaratsiyi-kandydata-na-posadu-ta-provedennya-spetsialnoyi-perevirky/>
7. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03 березня 2022 р. № 2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>.
8. Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, проведення перевірок): роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 07 березня 2022 р. № 4. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/documents/roz-yasnennya-4-vid-07-03-2022-shhodo-zastosuvannya-okremyhpолоzhen-zakonu-ukrayiny-pro-zapobigannya-koruptsiyi-stosovno-zahodiv-finansovogo-kontrolyu-v-umovah-voyennogo-stanu-podannya-deklaratsiyi-p/>
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
10. Олена Зеленська. Телеграм канал. Повідомлення від 6 липня 2022 р. URL: <https://t.me/FirstLadyOfUkraine/607?fbclid=IwAR2QjvT8hBwiT0H3fww3LDAxc7rjnF4KaVQpsZodgCGS5tI94UxJOk5qkVs>.
11. Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента: затв. наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 23 серпня 2021 р. № 451/21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-21#Text>.
12. Порядок інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про суттєві зміни у

майновому стані суб'єкта декларування: затв. наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 23 серпня 2021 р. № 450/21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0988-21#Text>.

13. Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1998 р. № 1388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF#Text>.

14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея : 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

15. Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку): роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 грудня 2021 р. № 11. URL: https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/Rozyasnennya_-2022.pdf.

16. Cherniei, V., Cherniavskiy, S., Dzhuzha, A., & Babanina, V. (2021). Combating credit fraud: experience of Ukraine and some other European Countries. *Amazonia Investiga*, 10 (42), S. 93–102. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.42.06.9>. URL : <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1660>

17. Cherniei, V., Cherniavskiy, S., Babanina, V., & Tykhonova O. (2021). Criminal Liability for Cryptocurrency Transactions: Global Experience. *European Journal of Sustainable Development*, 10 (4), S. 304–316. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n4p304>. URL : <https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/1281/1263>.

18. Tykhonova O. V. Implementation of the European Union recommendations on strengthening the criminal liability for offences in the provision of payment services. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2022. № 12(1). С. 17–24.

19. Мовчан Р. О., Дудоров О. О., Дацюк В. Б. Кримінально-правова протидія створенню фінансових пірамід в Україні: сучасний стан і перспективи вдосконалення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 2. С. 108–127.

20. Про особливості організації кампанії декларування 2022 року в умовах воєнного стану: лист Національного агентства з питань запобігання корупції від 03 травня 2022 р. № 22-03/11144-22. Національне агентство з питань запобігання корупції. 2022. 3 с.

TROYCHUK RUSLAN DMITROVYCH

Scientific Laboratory on the Problems Preventive Action and Prevent Corruption of the Educational and Research Institute No. 3 of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-4515-0745>
troichukruslan@gmail.com

PECULIARITIES OF EXECUTION OF FINANCIAL CONTROL UNDER MARTIAL LAW

The article considers the procedure for financial control provided by the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» under martial law, as well as identifying problematic issues that arise during this procedure. Attention is also drawn to the fact that currently the procedure for submitting declarations, notifications of significant changes in property status, notifications on opening a foreign currency account in a non-resident bank and conducting inspections under martial law is regulated only by clarifications of the National Agency for Prevention of Corruption, which have no legal force. The author proposes a draft amendment to the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», which should regulate the peculiarities of financial control in martial law.

Key words: *electronic declaration, martial law, financial control, prevention of corruption, National Agency for Prevention of Corruption.*